

Drastisk roman och kritiskt reportage i ett

Jenny Lexheds självutlämnande berättelse om att få ett autistiskt barn är fint gestaltad. Vi inom vård och skola har mycket att lära, skriver Lars H Gustafsson.

■ Det är en stark och uppfordrande bok Jenny Lexhed skrivit. Författaren arbetar som kommunikationschef på Talarforum och **Det räcker inte med kärlek. En sann berättelse** är hennes debutbok. Den handlar, åtminstone på ytan, om sonen Lucas som får diagnosen autism. Författaren berättar om familjens kamp för att acceptera sonens funktionshinder och för att han ska få rätt hjälp och möjligheter till ett värdigt liv. Vi får följa utvecklingen från graviditeten fram till att Lucas börjar skolan.

Så långt följer boken en mall som vi känner igen från flera liknande böcker. Men det finns inslag i boken som gör den både mer läsvärd och mer kontroversiell än de flesta i denna genre. Jenny Lexhed är för att vara debutant en driven skribent och en god berättare. Hon är dessutom väl påläst och mycket kunnig – boken ger en god introduktion till funktionshindret autism och de svårigheter det medför för både barnet och familjen. Läsaren får ta del av de behandlingsmetoder som nu finns tillgängliga och om den kamp familjen fört för

FOTO: ANNA-LE MA AHLSTRÖM

Jenny Lexhed
Det räcker inte med kärlek. En sann berättelse.
Wahlström & Widstrand

att få tillgång till dem. Det finns i boken en skarp och väl formulerad kritik mot det bemötande familjen fått när de hävdar sitt barns rätt och mot delar av den vård de erbjudits.

Men det som gör berättelsen ovanlig och riktigt intressant är bokens mellanparti där författaren själv efter sömnbrist och utmattning går in i en reaktiv psykos och läggs in för tvångsvård på en psykiatrisk klinik. Här ändrar boken karaktär, språket blir mer okontrollerat, levande och direkt med inslag av en drastisk och ibland svart humor, inte minst i skildringen av Jennys uppror mot en förtryckande och förstrött ointresserad

psykiatri. I stället för att beskriva börjar författaren gestalta, och jag kommer på mig själv med att avbryta läsningen, nypa mig i armen och undra om det inte egentligen är en roman jag läser. Men Jenny tillfrisknar och Lucas med sin autism kommer åter i centrum. Samtidigt som både språket och berättandet åter blir mer reportagemässigt kontrollerat.

Boken är ibland mycket självutlämnande, och i det ryms både en styrka och ett dilemma. Ibland tycker jag mig komma familjen alltför nära, och jag kan då inte låta bli att undra hur familjens medlemmar, inte minst de yngre barnen, kommer att se på bo- ▶

ken om tio år. Men samtidigt känns det som ett förtroende att få veta så mycket och det finns en hel del vi kan lära oss på vägen, inte minst vi som arbetar inom vården, förskolan och skolan. Det slår mig hur dåligt rustade vi fortfarande är att möta familjer som den här, där föräldrarna oroligt men snabbt läser in det mesta som finns skrivet om det aktuella funktionshindret, ofta genom nattliga seanser vid datorn, och som sedan ställer krav på oss att vi ska leva upp till alla de förväntningar man har.

Som barnläkare upprörs jag över hur barnhälsovården avfärdar Jennys oro när hon först yppar den, över att ingen förstår vad som är på väg att hända när Jenny inte längre sover på nätterna och inte minst över det bemötande familjen får i samband med att det tredje barnet ska födas efter en del graviditetskomplikationer. Psykiatrins roll, åtminstone i den tappning Jenny möter, ska vi bara inte tala om. Vi har verkligen mycket att arbeta med! Jag undrar om resursbrist, professionella lärostrider och jakten på evidensbaserade metoder har hindrat oss från det viktigaste av allt – att se människan. I så fall hög tid för ett humanistiskt uppvaknande.

Men mest oroas jag nog över en annan tanke jag får när jag läser denna viktiga bok: Mitt i allt elände har Lucas ändå tur. Han föds in i en familj med många kontakter och ovanligt stora resurser, både ekonomiskt och kunskapsmässigt. Genom att föräldrarna använder hela sitt samlade resurskapital till det yttersta får Lucas till slut det han har rätt till. Men andra barn i liknande situationer? Vilken uppbackning får de? Var finns den likvärdiga vården?

LARS H GUSTAFSSON

barnläkare

Rent hus med SO

Det finns många skäl till en undervisning som bygger på dialog och förståelse för samhällsfenomen. Och det kräver en aktiv lärare i katedern.

■ I den här mycket intressanta boken om SO-ämnenas didaktik gör författarna, som båda arbetar som lärarutbildare, rent hus med den traditionella, faktaorienterade SO-undervisning som dominerar i den svenska grundskolan. Särskilt kritiska är författarna mot företeelsen "elevforskning" som mestadels enbart resulterar i yttlig faktareproduktion. Arevik och Hartzell visar i **Att göra tänkande synligt** på ett övertygande och väl

Sten Arevik
& Ove Hartzell
**Att göra tänkande synligt. En bok om begreppsbase-
rad undervisning**
HLS förlag

underbyggt sätt de negativa konsekvenserna av en undervisning där memorering av isolerade fakta är slutmålet och argumenterar – lika övertygande – för en undervisning som bygger på dialog och där förståelse för olika samhälleliga och/eller historiska fenomen och processer är slutmålet. För att begripliggöra sina teorier

Mobbning ur många vinklar

En ny antologi tar mobbning på allvar. Den är ett arbetsredskap som visar möjligheter i läraryrket.

■ Pedagogiska magasinets skriftserie har kommit ut med sin sjätte bok, en antologi som heter **Utstött – en bok om mobbning**. Ämnet är aktuellt, då mobbning diskuteras dagligen i mediedebatten. I Skolportens Dagsbrev 30/1 2008 skrevs: Skolorna klarar inte att minska mobbningen. Samtalen till Bris under 2007 visar detta och Skolverkets barn- och elevombud anser att skolorna inte tar det förebyggande arbetet på allvar. En liknande bild ges av forskarna Peter Gill och Anne-Lie Lindström i den nya antologin. Forskarna har granskat mönster i 99 mobbningsoffers berättelser och de påstår att skolans och samhällets skydd faktiskt har misslyckats hitintills.

Mobbningsproblematiken tas på djupaste allvar i femton avsnitt som är skrivna av femton kvalificerade författare, professorer, psykologer, och praktiskt arbetande lärare. Antologin är en sammanhållen helhet och de 160 sidorna inleds med illustrativa exempel, men övergår till forskningspresentationer som läraren själv får omsätta i handling i sin komplicerade, kontextuella och historiskt formade värld. Boken kan, enligt min bedömning, fungera som ett arbetsredskap, vare sig arbetet är förebyggande, åtgärdande eller värderande och uppföljande. Antologin handlar om de mekanismer som ligger bakom mobbning, men framför allt om hur man kan göra något konkret åt mobbningen i skolan, och det bådär gott för framtiden.

Kjell Granströms bidrag fokuserar på lärare som känner sig mobbade.